

Ο ΑΛΧΗΜΙΚΟΣ ΜΕΤΑΣΧΗΜΑΤΙΣΜΟΣ

Τον περασμένο αιώνα ο C.G. Jung ανέδειξε μέσα από το έργο του τον ψυχολογικό συμβολισμό της Αλχημείας. Έκτοτε διερευνήθηκαν διαστάσεις και εφαρμογές της σε πεδία πέραν της ψυχανάλυσης και δημιουργήθηκαν διάφορα μεθοδολογικά εργαλεία.

Τα περισσότερα χρησιμοποιούν τα 4 φυσικά στοιχεία (*γη – ύδωρ – αήρ – πυρ*) και τη διαδικασία μετατροπής του ενός στο άλλο (σύμφωνα με Εμπειροκλή και Αριστοτέλη), καθώς και τα βασικά αρχέτυπα του Jung (*Σκιά, Άνιμα - Άνιμους, Ταυτό*) και τη θεωρία της συγχρονικότητας.

Η πιο διαδεδομένη μεθοδολογία είναι το μοντέλο του *Αλχημικού Μετασχηματισμού*, που πραγματοποιείται κατά μη-γραμμικό τρόπο σε τρία στάδια. Τα στάδια αυτά και ο οργανωσιακός *συμβολισμός* τους είναι:

- α) Η **μελάνωση** (*nigredo*), που συμβολίζει τη *σκοτεινή νύχτα της ψυχής*, η οποία αντιστοιχεί στο *κάψιμο* του οργανισμού, τη βαθιά κρίση και την απώλεια του ήθους.
- β) Η **λευκάνωση** (*albedo*), που συμβολίζει την απογύμνωση μέχρι την ουσιαστική φύση του, που οδηγεί στην αναζήτηση της πραγματικής ψυχής του και
- γ) Η **ερύθρωση** (*rubedo*), που συμβολίζει την επιστροφή του πάθους και του ενθουσιασμού, σηματοδοτώντας τη δέσμευση για δράση για μια νέα αρχή.

Η **Ellen Wingard** ξεκινά από το πρώτο στάδιο, όπου βασιλεύει η *Σκιά*, που είναι η απώλεια του νοήματος, το σαμποτάζ, ο κυνισμός, οι αντιφάσεις μεταξύ λόγων και έργων κλπ. Αντιμετωπίζει την οργανωσιακή σκιά μέσα από 4 μη-γραμμικές και πολύ έντονες διεργασίες, που αντιστοιχούν στα 4 στοιχεία και είναι:

- α) **Καύση** (*calcination*) των οργανωσιακών ψευδαισθήσεων (*πυρ*)
- β) **Διάλυση** (*dissolution*) των βαθύτερων ουσιών στα συναισθήματα (*ύδωρ*)
- γ) **Διαχωρισμό** (*separation*) των ουσιαστικών προτεραιοτήτων (*αήρ*)
- δ) **Συνένωση** (*conjunction*) των αντιθέτων σε μια νέα ενότητα και πράξη (*γη*).

Όπως και σε προηγούμενες μεθόδους, ιδιαίτερη σημασία αποδίδεται στις συνθήκες των *εργαστηριακών* αυτών διεργασιών και ιδιαίτερα στην ύπαρξη ασφαλούς περιβάλλοντος (*ερμητικά κλειστού δοχείου*) όπου επιτελείται ο ψυχολογικός μετασχηματισμός.

Επίσης, υπάρχει κι εδώ ένα κρίσιμο *κατώφλι* (γραμμικότητας), το πέρασμα του οποίου επιτρέπει τη δημιουργία στιγμών *συγχρονικότητας* (συμπτώσεις με νόημα, στιγμές χάρης), με αποτέλεσμα την ανάδυση μιας νέας τάξης. Έτσι δίνεται η δυνατότητα για μια πρώτη προσέγγιση της *ψυχής*ⁱ του οργανισμού, που δημιουργεί το (νέο) νόημα τόσο για τους ηγέτες του, όσο και για τα απλά μέλη του.

Όπως σημειώνει και ο **Benyamin Lichtenstein**ⁱⁱⁱ εξετάζοντας τον μετασχηματισμό σε επίπεδα (*ατομικό – οργανωσιακό – κοινωνικό*), σε πολλές από τις προαναφερθείσες τεχνικές δεν υπάρχει συγκεκριμένο γραμμικό σχέδιο, αλλά απλά ένας γενικός οδηγός, υπό τη μορφή τριών σταδίων:

- Δημιουργία *κρίσιμων σχέσεων* μέσα σ' ένα *δοχείο αλλαγής*
- Ύπαρξη *κατωφλιού* στην άκρη της γραμμικής λογικής και εμφάνιση *καταλύτη*
- *Αυτο-οργάνωση* και *ανάδυση* της νέας τάξης

ⁱ Η Ε. Wingard είναι οργανωσιακή σύμβουλος στο Omega Institute και εκπαιδεύτρια.

ⁱⁱ Η «ψυχή» του οργανισμού, που είναι διαφορετική από το «πνεύμα» του, περιλαμβάνει τον ιστό των σχέσεων, τις εργασιακές δεξιότητες και τις αποχρώσεις της καθημερινής κουλτούρας. Είναι άφατη και γίνεται αντιληπτή από τον πλούτο της παρουσίας της ή το κενό της απουσίας της.

ⁱⁱⁱ Ο Β. Lichtenstein είναι καθηγητής στο UMass Boston College of Management και ασχολείται με ζητήματα επιχειρηματικότητας και οργανωσιακής συμπεριφοράς και αλλαγής.